

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14771/2023
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владисаве Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Социјалистичке партије Србије, Нови Београд, чији је законски заступник Ивица Дачић, а коју заступају пуномоћници др Ивица Чолак и мастер правник Андреа Николић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5880/22 од 07.12.2022. године, у седници одржаној дана 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5880/22 од 07.12.2022. године и пресуда Вишег суда у Смедереву П 62/21 од 10.06.2022. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца Социјалистичке партије Србије којим је тражио да се утврди да је титулар права својине на згради број 1 која носи назив зграда за коју није позната намена у улици ... која се налази на кат. парцели .. уписаној у ЛН. ... КО ... I у уделу од ⁴⁰¹/505 и да је титулар права коришћења на земљишту на кат. парцели .. КО ... уписаној у истом листу непокретности са обимом удела од ⁴⁰¹/505, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи, па се одбија и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова целог поступка исплати износ од 90.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5880/22 од 07.12.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је пресуда Вишег суда у Смедереву П бр. 62/21 од 03.06.2022. године (објављена 10.06.2022. године) а одбијени су захтеви обе парничне странке за накнаду трошкова другостепеног поступка. Овом првостепеном пресудом донетом и објављеном 10.06.2022. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилац Социјалистичка партија Србије титулар права својине на згради број 1 која носи назив зграда за коју није позната намена у улици ... која се налази на кат. парцели .. уписаној у лист непокретности .. КО ... у уделу од

^{401/505}, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи. Ставом другим изреке је утврђено да је тужилац титулар права коришћења на земљишту на кат. парцели .. уписаној у ЛН. .. КО ... са обимом удела ^{401/505}, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 287.100,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде, са затезном законском каматом према Закону о затезној камати почев од дана извршности па до исплате.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију захтевајући накнаду трошкова састава овог одговора.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11, 55/14, ... 10/23) Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није основан ревизијски навод да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП јер је чињенично стање оно које је утврђено првостепеном пресудом.

Према утврђеном чињеничном стању Скупштина општине Смедеревска Паланка је на основу одлуке донете на својој петој седници, донела решење бр. 01-7970/1-66 од 21.09.1966. године о преносу права коришћења пословних зграда и пословних просторија којим је Општинском комитету Савеза комуниста, Општинском одбору Социјалистичког савеза, Општинском комитету Савеза омладине и Општинском синдикалном већу, пренела по део пословне зграде у улици ... број .. (сада улица ...) која се према тадашњем старом премеру налазила на катастарској парцели број .. површине 8,25 ари. Према садашњем премеру тај део одговара катастарској парцели .. површине 2,95 ари која је уписана у ЛН. бр. .. КО ... . У овом листу непокретности као власник земљишта и пословне зграде уписана је тужена Република Србија, облик својине јавна својина, а према подацима о објекту констатовано је да се ради о згради за коју није позната намена - објекат изграђен пре доношења прописа о изградњи објеката. Према уверењу о земљишно-књижном стању за наведену катастарску парцелу, она је у земљишним књигама уписана 1937. године и то у зк. ул. бр. ... као власништво АА из ..., а на основу тапије према решењу ДН бр. 1430/40 као сувласници са уделима од по $\frac{1}{2}$ уписани су супружници ББ и ВВ рођена ... из ... . Половина наведене катастарске парцеле и објекта је према решењу ДН бр. 73/46 и закључка о конфискацији КОН бр. 82/45 од 22.02.1946. године уписана је на ФНРЈ и то удео ВВ, а према решењу ДН бр. 166/52 конфискован је и удео ББ, те је дозвољена укњижба у корист друштвене својине са укупним уделом од $\frac{1}{1}$. На основу решења Општинског суда у Смедеревској Паланци ДН бр. 626/90 по захтеву ОЈП у поступку спровођења решења СО Смедеревска Паланка од 21.09.1966. године, уверења Општинског геодетског уреда Смедеревска Паланка од 27.09.1990. године и споразума Ов. бр. 1392/90 од 22.06.1990. године, као носиоци права коришћења на наведеној

пословној згради укњижени су Општинска организација Социјалистичког савеза Паланке са уделом од ⁵⁶/505, Општинска организација Савеза комуниста Паланке са уделом од ³⁴⁵/505, Општинска организација Савеза синдиката Паланка са уделом од ⁷⁷/505 и Савеза социјалистичке омладине Паланка са уделом од ²⁷/505. Одлуком 200 бр. 1588 од 12.07.1990. године донетој на дванаестом ванредном конгресу Савеза комуниста Србије одлучено је да се уједињују Савез комуниста Србије и Социјалистички савез радног народа Србије и да се оснива Социјалистичка партија Србије, која је решењем Републичког секретаријата за правосуђе и управу СРС од 21.08.1990. године уписана у регистар политичких организација са даном 27.07.1990. године са седиштем у Београду. Након тога је на основу одлуке Председништва Општинске организације Савеза комуниста и Општинске организације Социјалистичког савеза радног народа Смедеревска Паланка од 21.08.1990. године, решењем Општинског суда у Смедеревској Паланци ДН бр. 44/92 од 17.01.1992. године укњижено право трајног коришћења предметне зграде у корист Општинске организације Социјалистичке партије Србије из Смедеревске Паланке са уделом од ⁴⁰¹/505. Решењем истог суда ДН бр. 1286/92 од 26.10.1992. године извршена је исправка претходног решења, тако што је уместо уписаног права трајног коришћења на овој згради са уделом од ⁴⁰¹/505 у корист тужиоца уписано право својине са истим уделом. Решењем тога суда ДН бр. 972/02 од 03.12.2002. године на овој непокретности је уместо Општинског одбора Социјалистичке партије Србије Смедеревска Паланка уписано власништво Републике Србије. Формирањем катастра непокретности предметна зграда и остатак ове парцеле, коју сада представља катастарска парцела бр. .. површине 2,95 ари (295м²) уписана је као власништво Републике Србије у привремени ЛН. .. . Списком промена број 987/2016 и 1366/2018 Служба за катастар непокретности Смедеревска Паланка је по захтеву Републичке дирекције за имовину за упис права јавне својине уписала у нови ЛН. бр. .. КО ... право јавне својине на предметном објекту и катастарској парцели бр. .. у корист Републике Србије. На основу налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке у вези са предметном зградом која се налази у улици ... број .. на катастарској парцели .. утврђено је да се ради о објекту спратности ПО+Пр+2 и да предметни део чини удео од ⁴⁰¹/505. Утврђено је да је тужилац и даље држалац ове зграде у том уделу. Тужба у овој правној ствари поднета је 22.10.2021. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужилац преко својих правних претходника општинских организација Савеза комуниста и Социјалистичког савеза у непрекидној и савесној државини предметне зграде почев од 21.09.1966. године, након што му је решењем СО Смедеревска Паланка пренето право коришћења ове зграде у улици ... број .. (сада улица ...). Тужилац је потом 1992. године уписан у земљишне књиге прво као носилац права коришћења исте, а касније и као њен власник, па су следом тога оценили да је тужилац по основу редовног одржаја на основу законите и савесне државине од преко 10 година, рачунајући почев од 1992. године па до дана подношења тужбе у овој правној ствари, стекао право својине на предметној непокретности на основу члана 28. став 2. Закона о основима својинско-правним односима. Сматрали су да је тужилац право својине стекао и савесном државином почев од 1966. године на основу ванредног одржаја од преко 20 година на основу става 4. цитиране законске одредбе, а у које време се урачунава и време његових правних претходника у смислу члана 30. став 2. истог закона. Притом су нашли да је обзиром на утврђено чињенично стање тужиочева државина наведена непокретности савесна на основу члана 72. став 2. цитираног закона. Зато је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужилац титулар права својине на наведеној згради у утврђеном обиму удела.

У погледу права коришћења наведене катастарске парцеле бр. .. (површине 295м²) на којој се предметна зграда налази, првостепени суд је закључио да тужиоцу припада тражено право коришћења исте на основу одредби чланова 18. став 1. и 19. тада важећег Закона о градском грађевинском земљишту, а другостепени суд је прихватио ово становиште.

Доносећи одлуке у овој правној ствари, нижестепени судови су такође ценили околност што је на захтев Дирекције за имовину РС решењем Општинског суда у Смедеревској Паланци ДН бр. 972/2002 од 03.12.2002. године извршена промена уписа права својине наведене непокретности у корист тужене на основу чланова 13. и 14. Закона о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“ 73/2000) и заузели становиште да је тај упис формалан и без утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари. Са аргументацијом да је одредбом члана 13. став 1. наведеног закона прописано да имовина која је била на управљању, коришћењу и располагању Савеза комуниста Југославије, Социјалистичког савеза радног народа Југославије и Савеза социјалистичке омладине Југославије, а коју су чинили објекти, пословни простор и друго, представља својину Савезне Републике Југославије. Одредбом члана 14. став 1. истог закона је прописано да су ништави уговори, одлуке и други акти којима је имовина из члана 13. овог закона пренета са наведених политичких организација на друга правна лица, сагласно чему према ставу 2. истог члана, СРЈ има право да код надлежних органа тражи брисање права својине или другог стварног права стеченог супротно ставу 1. овог члана, као и предају непокретности на којима су право коришћења имале ове друштвено-политичке организације. Ставом 3. истог члана је прописано да се применом става 2. исте одредбе не може дирати у права која су стекли савесни стицаоци и трећа савесна лица.

Следом тога су закључили да у конкретном случају предметном зградом није управљао, користио је или имао право располагања Савез комуниста Југославије, Социјалистички савез радног народа Југославије, нити Савез социјалистичке омладине Југославије, да би тужена могла бити њен власник као правни следбеник имовине СРЈ у смислу одредбе члана 13. истог закона, а на основу које је извршена измена уписа права власништва на спорној непокретности у корист тужене. С обзиром на то да из приложених исправа произлази да је ова имовина припадала подручним јединицама правних претходника тужиоца у Смедеревској Паланци, који су сходно одредбама својих статута представљали самосталне организације, због чега тужилац има правни основ за утврђење права својине на наведеној згради.

По становишту Врховног суда, иако је тачан чињенични закључак нижестепених судова да је предметни део зграде у уделу од ⁴⁰¹/505 делова пренет на коришћење општинским организацијама правних претходника тужиоца (Општинском комитету Савеза комуниста и Општинском одбору Социјалистичког савеза, обе у Смедеревској Паланци) а не Савезу комуниста нити Социјалистичком савезу радног народа, не може се прихватити њихово правно становиште да је извршени упис права својине у јавној књизи у корист тужене на основу одредби чланова 13. и 14. Закона о финансирању политичких странака без правног значаја. Ово с тога што је пренос права коришћења на предметној згради (у утврђеним уделима), у корист наведених општинских организација учињених решењем СО Смедеревска Паланка од 21.09.1966. године, (на основу којег су се и укњижили као носиоци права коришћења на деловима предметне зграде) које по својој суштини представља једностранни акт јединице

локалне самоуправе и безтеретни правни посао. Ово решење свакако не представља уговор који је закључен у писменој форми да би испуњавао услове за пренос права коришћења или права својине на згради или земљишту према члану 9. тада важећег Закона о промету земљишта и зграде („Службени лист СФРЈ“ број 43/65 и 57/65) као неопходног услова за стицање права коришћења или права својине на непокретности. Због тога правни претходници тужиоца нису законити и савесни стицаоци предметне непокретности у односу на које се применом члана 14. став 3. Закона о финансирању политичких странака не би могло дирати у њихова стечена права.

Поред тога, заузето правно становиште нижестепених судова се не може прихватити зато што је наведеним решењем СО Смедеревска Паланка од 21.09.1966. године као што се то основано истиче у ревизији, правним претходницима тужиоца пренето само право коришћења наведене зграде, а није му пренето право својине и то је учињено у време када је предметна непокретности представљала друштвену својину. На имовини у друштвеној својини се није могло стећи право својине одржајем све до 04.07.1996. године када је ступио на снагу Закон о изменама и допунама Закона о основама својинско-правних односа („Службени лист СРЈ“ бр. 29/96 од 26.06.1996. године) којим је брисан члан 29. овог закона. Од тада па до 03.12.2002. године када је према решењу ДН бр. 972/2002 тужена уписана као власник предметне зграде, очигледно није прошао рок од 10 година законите и савесне државине потребан за редовни одржај на основу члана 28. став 2. цитираног закона, нити 20 година савесне државине у смислу става 4. истог члана. Тужилац је свакако почев од тада, од тог уписа у јавне књиге, несавестан држалац предметне непокретности у смислу члана 72. став 2. истог закона, будући да се због начела јавности из члана 62. став 2. Закона о државном премеру и катастру („Службени гласник Републике Србије“ бр. 72/09 ... 41/18) нико не може позивати на то да му подаци уписани у катастру непокретности нису били познати или нису могли бити познати, нити то може доказивати, као и због начела поуздања из члана 63. истог закона, да су подаци о непокретностима уписани у катастар непокретности, истинити и поуздани и да нико не може сносити штетне последице због тог поуздања.

По становишту Врховног суда, како правни претходници тужиоца никада нису имали право својине на предметној згради, онда ни тужилац није могао да стећи право коришћења наведене катастарске парцеле као земљишта на коме се она налази у смислу чланова 18. и 19. тада важећег Закона о грађевинском земљишту на које се позивају нижестепени судови. Напротив, правним претходницима тужиоца је пренето само право коришћења предметне зграде (у утврђеним уделитема) и због тога тужилац неосновано претендује на право коришћења овог земљишта. По налажењу овог суда, правило да власнику згрде припада и право коришћења земљишта на којем се зграда налази и које служи за њену употребу важи само под претпоставком законитог стицања права својине на згради, о чему у конкретном случају није реч из већ изложених разлога.

Следом изложеног, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Одлуку о трошковима поступка као у ставу другом изреке, донео је на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1, 154. став 2. и 162. ЗПП, налазећи да заступнику тужене припада тражена накнада трошкова поступка на име састава одговора на тужбу у износу од 30.000,00 динара и на име састава жалбе у износу од

60.000,00 динара према АТ („Службени гласник Републике Србије“ број 37/2021 од 14.04.2021. године) важеој у време предузимања ових парничних радњи. Имајући при том у виду да тужена није захтевала накнаду трошкова за састав ревизије у смислу члана 163. ставови 1. и 2. ЗПП.

Како трошкови састава одговора на ревизију не представљају оне трошкове који су потребни ради вођења парнице, то је на основу члана 154. став 2. ЗПП, одлучено као у ставу трећем изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић